

SEMNALĂRI NOI DE PLANTE ALOGENE SUBSPONTANE ÎN BUCUREȘTI: *CLAYTONIA PERFOLIATA* DONN EX WILLD. ȘI *SILENE PENDULA* L.

Mihaela URZICEANU¹, Petronela CAMEN-COMĂNESCU²

¹Universitatea din București, Facultatea de Biologie

²Universitatea din București, Grădina Botanică „D. Brandza”

E-mail: mariana-mihaela.urziceanu@bio.unibuc.ro

Introducere

Biodiversitatea urbană capătă o importanță tot mai mare pe măsură ce orașele devin habitate pentru specii native și alogene. Înțelegerea diversității florei urbane este esențială pentru gestionarea și conservarea biodiversității. În acest context, două specii alogene subspontane au fost observate recent în București: *Claytonia perfoliata* Donn ex Willd. și *Silene pendula* L.

Scop

Scopul acestui studiu este de a documenta prezența speciilor alogene subspontane *Claytonia perfoliata* și *Silene pendula* în București.

Material și Metode

Identificarea acestor specii a fost posibilă datorită atenției constante acordate florei urbane din București în ultimii doi ani, prin observarea diverselor spații verzi din oraș.

Rezultate și discuții

Prezența speciilor *Claytonia perfoliata* și *Silene pendula* în București este ilustrată în Harta de localizare de mai jos (Fig. 1).

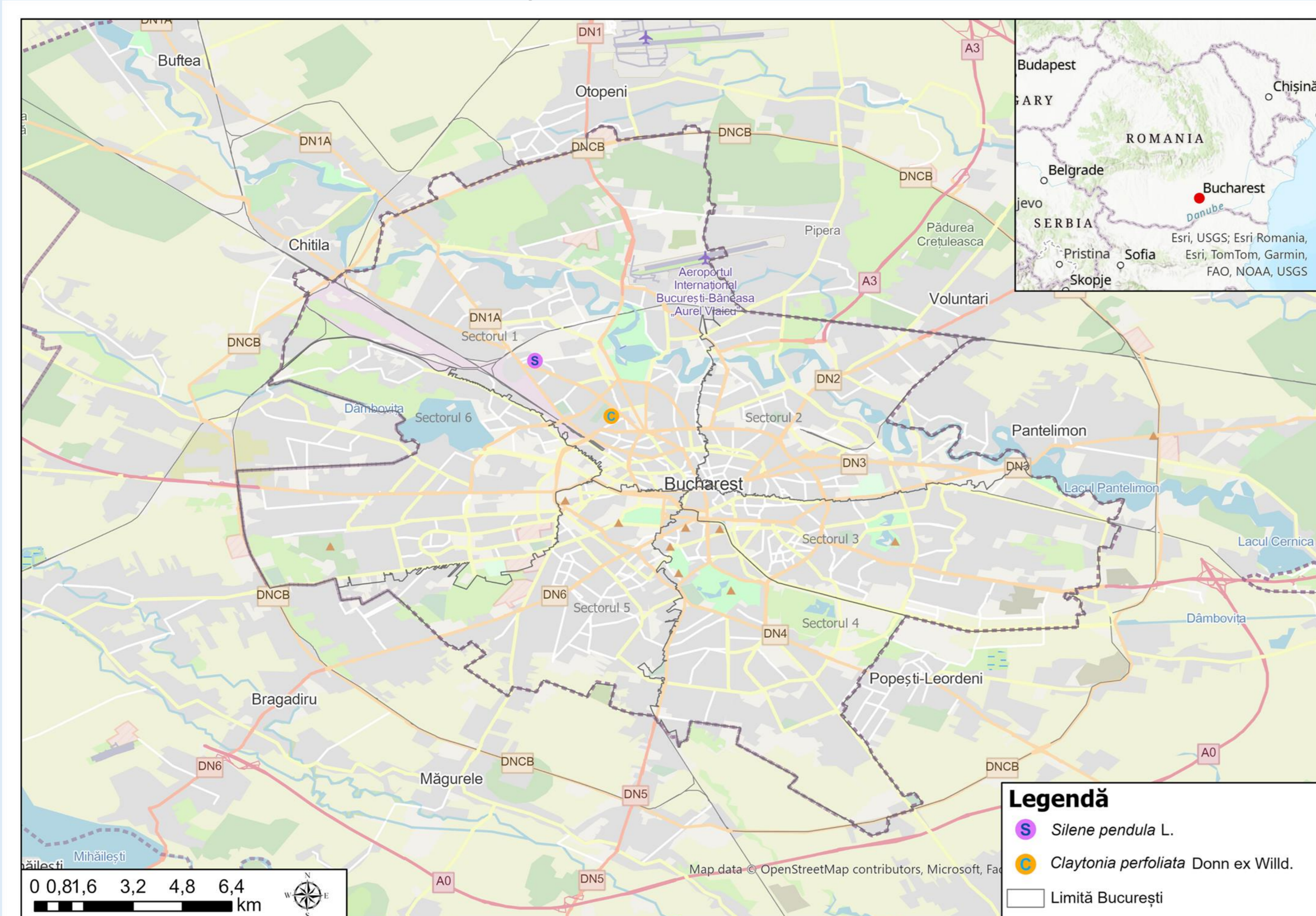

Fig. 1. Localizarea prezenței speciilor *Silene pendula* și *Claytonia perfoliata* în București

***Claytonia perfoliata* (salata minerilor, iarbă grasă de iarnă) (familia Montiaceae)**

Localizarea în București: Specia a fost observată pe Strada Căldărușani, Sector 1, București, în martie și aprilie 2024, crescând în crăpăturile trotuarului. În martie, plantele se aflau în stadiu vegetativ (Fig. 2a), iar în aprilie au început să înflorească, cu tendință spre fructificare (Fig. 2b). În total, au fost identificate șase exemplare în acest habitat urban dificil.

Morfologia Speciei: *C. perfoliata*, cunoscută ca „salata minerilor” sau „iarbă-grasă de iarnă,” este o plantă erbacee anuală, succulentă, comestibilă, care poate atinge 30 cm înălțime, dar exemplarele mature pot fi și mai mici (1 cm) (Elias și colab. 2009). Frunzele plantulelor au formă spatulată, cu un pețiol de până la 20 cm (Fig. 3a). Florile mici, roz sau albe, cu cinci petale de 2–6 mm, apar între februarie și iunie, situate deasupra unei frunze perfoliate distinctive.

Originea și Distribuția Globală: Specia este originară din Mexic și vestul Americii de Nord și s-a naturalizat în Europa de Vest, Argentina și Noua Zeelandă (POWO 2024). A ajuns în Europa în secolul XVIII, adusă probabil de Archibald Menzies la Grădina Botanică Kew din Londra în 1794. Prima apariție sălbatică a fost înregistrată în sudul Hampshire, Marea Britanie, în 1849, devenind problematică în Grădina Botanică Chelsea Physic până în 1853 (Shaw 2011). În prezent, specia este întâlnită în numeroase țări europene, inclusiv Belgia, Cehoslovacia, Danemarca, Finlanda, Franța, Germania, Marea Britanie, Irlanda, Italia, Olanda, Norvegia, Portugalia, România, Spania, Suedia și Ucraina (Raab-Straube, E. von, 2018+; POWO 2024), fiind considerată ocazională sau naturalizată. Preferă habitatele deranjate, precum margini de drumuri, sub garduri vii, în păduri și pe terenuri virane (Stroh și colab. 2020).

Distribuția în România: În România, *C. perfoliata* a fost raportată anterior doar în Jibou, județul Sălaj, unde era cultivată în grădina botanică (Negrean și colab. 2017).

Utilizări ale Plantei: Denumirea „salata minerilor” provine din perioada Goanei după Aur, când planta era consumată de mineri pentru prevenirea scorbutului, datorită conținutului de vitamina C (Ernest 2014). Primăvara, *C. perfoliata* este comestibilă în întregime (cu excepția rădăcinilor), fiind folosită în salate sau fiartă ca spanacul, însă necesită precauție deoarece poate acumula oxalat de sodiu în cantități toxice.

Rezultate și discuții

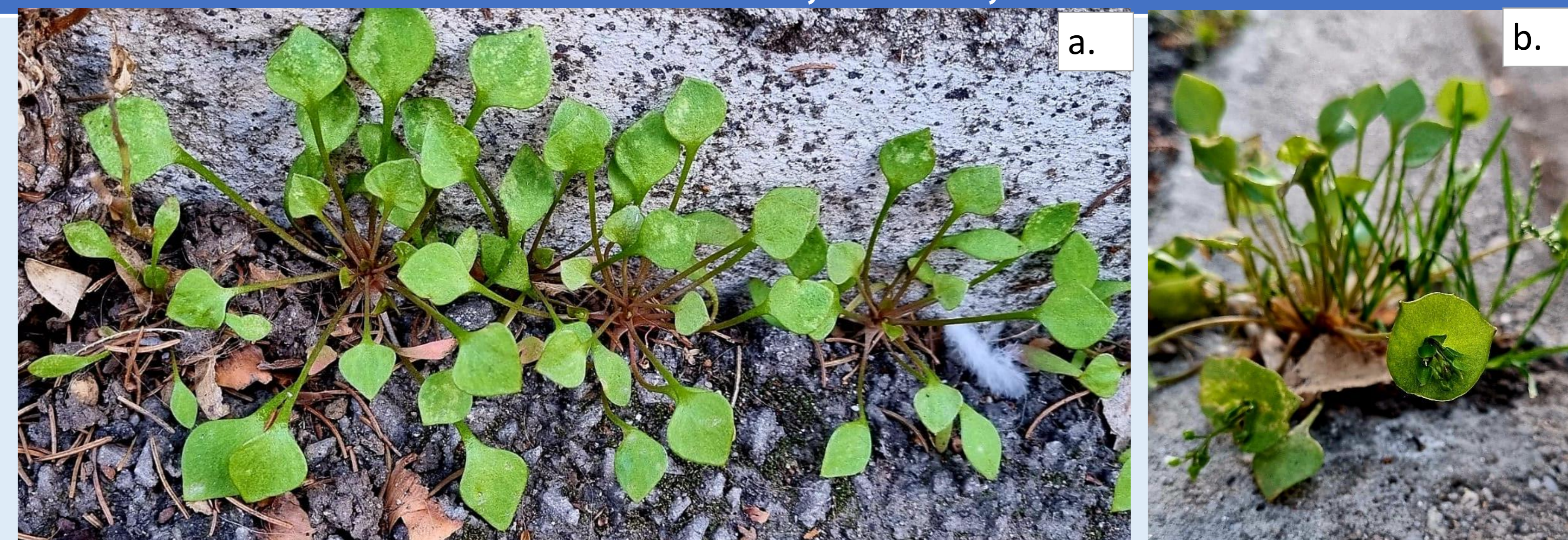

Fig. 2. *C. perfoliata* în București: a: frunze plantule; b: flori și frunze planta matură (foto M. Urziceanu)

***Silene pendula* (familia Caryophyllaceae)**

Localizarea în București: Specia a fost observată pe Strada Clăbucet, Sector 1, București, în aprilie 2024, dezvoltându-se în alveolele arborilor (Fig. 3a) și în crăpăturile trotuarelor și ale pavajelor din curțile caselor (Fig. 3b). În acest habitat urban, specia se afla în stadiul de înflorire, fiind observate cinci exemplare în crăpături și unul într-o alveolă de plantare arbore.

Morfologia Speciei: Numele speciei, „pendula,” face referire la aspectul florilor, care sunt aplecate. Este o plantă anuală, cu tulpini procumbente, ramificate, de 15–45 cm, acoperite de peri fini, uneori glanduloși la vârf. Frunzele sunt opuse, cele bazale fiind obovate sau spatulate, iar cele superioare ovate până la lanceolate. Inflorescențele sunt raceme, cu flori roz, având caliciul umflat, cu 10 nervuri proeminente, petale bifide, 10 stamine și 3 stigmate. Fructul este o capsulă ovoidală, uscată, inclusă în caliciu, care se deschide la maturitate, eliberând semințe reniforme (Tashev și colab.2022).

Originea și Distribuția Globală: *S. pendula* este originară din estul Asiei, sudul Europei (Bulgaria, Grecia, Italia) și vestul Asiei (Turcia) (POWO, 2024). A fost introdusă ca plantă ornamentală în diverse regiuni ale lumii, inclusiv în Algeria, America de Nord și în numeroase țări europene, cum ar fi Austria, Belgia, Bulgaria, Cehia, Danemarca, Estonia, Finlanda, Franța, Germania, Letonia, Norvegia, Rusia, Slovacia, Spania, Suedia și Marea Britanie, fiind raportată în sălbăticie, în habitate precum peluze, locuri antropizate și habitate perturbate (Tashev și colab., 2022; CABI, 2024).

Distribuția în România: În România, *S. pendula* a fost raportată ocazional ca specie subspontană în zone precum Lazaret-Sibiu și Brașov, fiind întâlnită pe ogoare și în locuri ruderales (Șirbu & Oprea, 2011).

Utilizări: *S. pendula* este utilizată în principal ca plantă ornamentală datorită florilor sale atrăgătoare. În plus, planta este folosită și în farmacie pentru obținerea unor tincturi (Țîrcomnicu și colab., 2012).

Fig. 3. *S. pendula* în București: a: în alveolele arborilor; b: în crăpăturile pavajelor (foto M. Urziceanu)

Concluzii

Speciile *Claytonia perfoliata* și *Silene pendula* au fost identificate în habitate urbane neconvenționale, precum crăpăturile din trotuare și alveolele de plantare a arborilor, demonstrând capacitate de a supraviețui în condițiile dificile din mediul urban. Fiind comercializate pe internet, pe site-uri din România, sub formă de semințe, prezența lor în București poate fi explicată ușor. Deși numărul exemplarelor observate în București este redus, distribuția extinsă a acestor specii la nivel global, împreună cu influența potențială a schimbărilor climatice, subliniază necesitatea monitorizării acestora pentru a evalua riscul de invazivitate.